

Паращенко Л. І., Пометун О. І., Савченко О. Я., Трубочева С. Е. / Під заг. ред. О. В. Овчарук. — К.: «К.І.С.», 2004. ? 112 с.

3. Компетентність саморозвитку фахівця: педагогічні засади формування у вищій школі: Монографія / О. О. Біла, Т. Р. Гуменникова, Н. В. Кічук, Я. В. Кічук, М. О. Князян, С. О. Рябушко, Є. А. Улятовська / За ред. Н. В. Кічук. — Ізмаїл: ІДГУ, 2007. — 236 с.

4. Радул В. Соціальна зрілість як вершина акмеологічного розвитку особистості / В. Радул // Рідна школа. — 2011. — № 3. — С. 15-20.

5. Роджерс К., Фрейберг Д. Свобода учитися / К. Роджерс, Д. Фрейберг. — М.: Смысл, 2002. — 527 с.

6. Стрельников В. Ю. Теоретичні засади проектування професійно орієнтованої дидактичної системи підготовки бакалаврів економіки: дис...-дра пед. наук: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Стрельников Виктор Юрійович. ? К., 2007. ? 461 с.

7. Definition and Selection of Competencies. Theoretical and Conceptual Foundations (DESECO). Strategy Paper on Key Competencies. An Overarching Frame of Reference for an Assessment and Research Program – OECD (Draft) / www.kaapeli.fi/~vsv/eaee/policy/b/DeSeCo.doc.

8. Maslow A.H. Motivation and personality. — New York: Addison – Wesley Educational Publishers, Inc., 1987. — 293 p.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 37.01.455 (075.8)

Кудешова В.В.

Автором проаналізовано поняття «неперервне образование». Обоснованы ведущие принципы непрерывного образования, которые должны стать базовыми при осуществлении непрерывного инженерно-педагогического образования преподавателей технических дисциплин. Осуществлен анализ концепции непрерывного образования в высших зарубежных учебных заведениях, проанализирован опыт функционирования высших учебных заведений по проблеме непрерывного образования и организации научной деятельности студентов.

Ключевые слова: образование, высшее образование, система непрерывного образования, нетрадиционные гибкие образовательные системы, образование взрослых, повышения квалификации.

The author analyzed a concept ‘live-long-education’. The major principles are substantiated of live-long engineering pedagogical education for teachers of technical disciplines. The analysis’ has been made of the life-long education concept in foreign higher education establishments, as well as the experience of its implementation and organization of students research activities.

Key words: education, higher education, system of live-long, non-traditional flexible educational system, education for adults, improvement of qualification.

Однією з головних особливостей сьогодення є зростання темпів старіння професійних знань і навичок, що пов'язано з необхідністю вузької спеціалізації більшості випускників вищих навчальних закладів, яка і забезпечує їх затребуваність у конкретній виробничій сфері. Ґрунтуючись на ідеях неперервної освіти, в усіх розвинених країнах створюються освітні структури, призначені для збереження або поновлення професійної придатності працівників.

Проблемам неперервної освіти присвячені праці С. Архангельського, А. Владиславлева, В. Зінченка, В. Кременя, Ю. Кулоткіна, В. Онушкіна та ін.

Дослідженню проблем підвищення рівня професійної кваліфікації фахівців, зокрема таким аспектам, як: методологічним основам неперервної професійної освіти (С. Гончаренко, І. Зязюн, В. Козаков, В. Кремень, Н. Ничкало, В. Олійник); порівняльному аналізу ступеневої освіти в Україні та за кордоном (Т. Кошманова, М. Лещенко, Л. Пуховська,); єдності теорії і практики у професійній підготовці вчителя (А. Бойко, В. Красевський, О. Пехота), розвитку психолого-педагогічної компетентності молодих учителів у системі післядипломної освіти (В. Семиченко, Л. Сігаєва).

Метою статті є аналіз поглядів зарубіжних учених щодо сутності та можливостей неперервної педагогічної освіти.

Зміни умов суспільного розвитку, прискорення темпів науково-технічного прогресу, структурні зміни в економіці та соціальній сфері зумовили необхідність створення системи освітніх установ і організацій, які відрізняються від традиційних за цілями, завданнями, функціями, принципами взаємозв'язку з суспільними й виробничими структурами. Освітні заклади, що входять в цю систему, будемо називати далі – *нетрадиційні гнучкі освітні системи* (НГОС). Напрями вдосконалення та реформування освіти в нашій країні багато в чому співвідносяться з тенденціями розвитку світової системи неперервної освіти. Аналіз поглядів учених зарубіжжя дозволяє нам стверджувати, що проглядається й певна схожість у процесах створення нових організаційних форм і структур, покликаних реалізувати ідеї неперервної освіти. Тому аналіз закордонного досвіду організації НГОС, для яких характерні велика різноманітність форм, плюралістичний підхід до цільового і змістовного компонентів освітнього процесу, представляється нам, безсумнівно, корисним. З точки зору тимчасової організації неперервної освіти в різних країнах вважають за краще користуватися різними термінами. Так в США вживають, в основному, термін «довічна освіта» (*Lifelong education*), в Англії вважають за краще користуватися назвою «тривала освіта» (*Continuing education*). У Швеції прийнято використовувати термінологію Організації економічного співробітництва та розвитку, і говорять про «відновлювану освіту» (*Recurrent education*). При цьому підкреслюється, що особистість отримує освіту протягом усього життя за певними частинами; це означає відхід від сучасної практики неперервної освіти та передбачає чергування освіти з іншими видами діяльності, головним чином, з роботою [11].

Міжнародний тлумачний словник про освіту, в якому представлено близько десятка визначень неперервної освіти, основні напрями розвитку системи неперервної освіти тісно пов'язує з розвитком потреб особистості в сучасному суспільстві. Ця точка зору знайшла відображення у виданому Міжнародною

організацією праці Міжнародному класифікаторі, де зазначається, що система освіти є неперервною в тому сенсі, що людина може на будь-якому етапі свого життя отримати взаємопов'язані програми загальної, професійної, спеціальної освіти, які мають індивідуально спрямований характер [12].

Неперервна освіта визначається як процес зростання освітнього потенціалу особистості протягом життя, що організаційно забезпечується системою державних та громадських інститутів та відповідає потребам особистості та суспільства [3].

Розбіжність підходів до тимчасової організації безперервної освіти виявляється у використанні різної термінології: освіта дорослих; післядипломна освіта, компенсаторне навчання, перманентна освіта, випереджаюча освіта та ін. У моделі неперервної освіти, що розроблена Організацією економічного співробітництва та розвитку, за глобальну мету висувається потреба розвитку особистості, й класифікації всіх видів освіти даються з точки зору життєвих потреб людини. Виділяються три основних етапи:

- перехідний, де людина здобуває освіту певного рівня, що дозволяє вступити в самостійне трудове життя або продовжити освіту на наступному рівні;
- корекційний, що заповнює недоліки існуючої, традиційної системи навчання або дозволяє продовжити освіту після перерви;
- додатковий, який може бути і суміщений з першими двома етапами, він включає допідготовку відповідно до конкретних життєвих потреб конкретного періоду трудової діяльності [2].

Формування і функціонування нетрадиційних освітніх структур за кордоном, як правило, було пов'язане з обмеженими можливостями традиційних навчальних закладів у задоволенні потреб у навчанні «дорослих студентів».

Навчання і підвищення кваліфікації у промисловості, сфері бізнесу та громадської діяльності, яке організовується в коледжах і університетах для дорослого контингенту студентів, у США прийнято називати «продовженою освітою». Аналіз ідеології «продовженої освіти» в США, з точки зору концепції безперервності, дозволяє виділити два компоненти:

- навчання, котре організовується за ініціативою самого учня, що переслідує особисті цілі, які пов'язані або з професійним зростанням (підвищення кваліфікації), або з підвищенням соціального статусу (неформальна освіта);
- навчання за стандартними навчальними програмами, яке передбачає не тільки навчання, але і набуття деякого досвіду трудової діяльності в новій для людини професійній сфері.

Як вже зазначалося вище, в процесі професійної діяльності відбувається постійна зміна характеру праці у промисловій та громадській сфері діяльності. У зв'язку з цим актуалізується проблема набуття нових знань і навичок не тільки в період навчання, але і безпосередньо в процесі трудової діяльності. В останні роки головну роль у вирішенні цих проблем відіграють курси підвищення кваліфікації, що організовуються при вищих навчальних закладах, які здійснюють зв'язок між «навчальними та робочими місцями».

Програми кооперативного освіти (у США та Канаді) і організовані аналогічні сендвіч-курси в Англії пропонують оптимальне чергування навчання і роботи. За цими програмами навчаються зазвичай студенти вищих навчаль-

них закладів. «Кооперативна програма» будується за таким принципом: освоєння навичок роботи на 5-6-ти робочих місцях на виробництві чергується з навчальними семестрами. В результаті професійна підготовка майбутнього працівника виявляється максимально наближеною до вимог виробництва, але при цьому студенти, які навчаються за такою програмою, закінчують навчання на рік пізніше, ніж ті, хто навчається за академічними програмами. Наприкінці 90-х років 30 % всіх ВНЗ США, 40 % університетів Канади пропонували різні види кооперативних програм для навчання студентів. Оцінка програм кооперативного навчання, проведена зарубіжними вченими показала, що головною їх перевагою є гнучкість, пристосованість до попиту на ринку праці за рахунок навчання специфічним навичкам роботи, як на конкретному виробничому місці, так і в навчальному закладі. За такої форми навчання всі зацікавлені сторони отримують істотні вигоди: підприємство має можливість відібрати найбільш підготовлених студентів; студент – отримати додаткові кошти як винагороду за свою працю; навчальний заклад, використовуючи додаткові кошти на свій розвиток, – більш ефективно використовувати свої ресурси. Але найголовніше полягає в тому, що така форма навчання дозволяє студентам ознайомитися з найсучаснішими технологіями і процесами в промисловості та наблизити навчання до потреб виробництва. Кооперація навчання з роботою на конкретному підприємстві, що займається проектуванням різних систем і технологій, здійснюється і в дещо іншій формі. Студенти старших курсів, об'єднавшись у групи, під керівництвом викладачів або представника фірми працюють над конкретним проектом. При цьому студенти отримують навички проектувальних дій, а працівники фірми заповнюють прогалини у теоретичних знаннях, таким чином, підвищуючи свою кваліфікацію (за такою ж схемою організовано навчання в Інженерній майстерні університету Макгілла в Канаді). Аналогічні цілі ? посилення взаємодії зі сферою виробництва ? ставляться перед системою «відновлюючої освіти», яка набула поширення в розвинених країнах Європи: Німеччини, Англії, Швеції, Франції. Основною ідеєю концепції «відновлюючої освіти» є розподіл навчання на невеликі дози, які можуть чергуватися або проходити паралельно з трудовою діяльністю протягом життя людини. Така організаційна форма є найбільш продуктивною в системі освіти дорослих, післядипломної підготовки та при перепідготовці спеціалістів. Незважаючи на багато позитивних моментів, пов'язаних з інтеграцією освітнього процесу і виробництва, необхідно зазначити, що основним недоліком таких систем є недостатність часу для загальної підготовки та розширення загальнонаукового світогляду [4].

Слід назвати й таку з форм нетрадиційних гнучких освітніх систем, котра виникла в результаті розвитку нових інформаційних технологій, як «відкрита навчальна система» (більш поширеним є термін «дистанційне навчання»). Підготовку за цією формою здійснюють як у традиційних, так і в спеціально створених навчальних закладах, оснащених сучасними засобами навчання (комп'ютерною технікою, супутниковим зв'язком, відео та радіоапаратурою).

Основною перевагою цих навчальних закладів є можливість охоплення вищою освітою населення, яке проживає на значній відстані від наукових і навчальних центрів. Головною особливістю окреслених навчальних закладів є ретельне опрацювання навчальних програм, навчально-методичного забез-

печення, яке розробляється командою, що складається з викладачів, теле і радіо режисерів, фахівців з технологій навчання. При цьому максимально враховуються індивідуальні потреби слухачів і стимулюється самостійна робота. Як відзначається в літературі, найбільших успіхів у розробці та впровадженні цієї форми освіти досягли у відкритому університеті Великобританії, університеті Дікіна в Австрії, університеті навчання по радіо в Японії, Південно-тихоокеанському університеті США [4]. Окрім цього, одним з розповсюджених підходів до класифікації освітніх структур, який дозволяє виділити деякі специфічні організаційні особливості та ознаки і який використовується при проектуванні розвитку світового освітнього процесу, — це підрозділ на «формальну» (інституційну) і «неформальну» освіту. Нетрадиційні освітні структури, об'єднані терміном «неформальна освіта», мають метою задоволення особливих суспільних та особистісних потреб, прагнення до самовдосконалення — як в окремих питаннях професійних знань, так і в галузі етики, моралі, культурного розвитку, проведення дозвілля, охорони здоров'я та ін. Незважаючи на те, що потребу в такому навчанні може відчувати далеко не кожен член суспільства, його затребуваність висока для певної категорії населення. Зазвичай виділяють чотири типи неформальної освіти [3]:

- параформальна освіта (вечірні школи, дистанційна освіта) дає програми, що замінюють формальну школу, тобто дає другий шанс тим, хто не зміг відвідувати звичайну школу;

- народна освіта націлена на обслуговування маргінальних груп. Це найменш інституціолізований вид неформальної освіти, що включає освіту дорослих, кооперативну підготовку, політичну мобілізацію і (або) громадське виховання;

- освіта в цілях особистісного самовдосконалення (музика, мистецтво, мови, спорт) надається клубами, культурними закладами та різними асоціаціями і в більшості випадків оплачується клієнтом;

- професійна, або технічна неформальна освіта, може бути організована фірмами, профспілками, приватними навчальними закладами та агенціями, традиційними навчальними закладами (школи, коледжі, університети та ін.). Найбільший попит на неформальну освіту спостерігається в розвинених країнах [1] зокрема, як приклад навчального закладу цього типу, можна розглядати так звані «вільні університети», що виникли в США на початку 70-х років. Окремими програмами цих навчальних закладів керують традиційні університети, в їх змісті, як правило, знаходять відображення злободенні суспільні проблеми муніципального рівня (охорона здоров'я, боротьба з наркоманією, злочинністю та за рівноправність жінок, релігійне виховання та ін.). В організаційному плані система неформальної освіти містить безліч компонентів, що належать до неперервної освіти:

- навчається, як правило, доросле, працююче населення;

- пропонується широкий спектр неформальних курсів для різних верств населення залежно від існуючих потреб;

- заняття проводяться в місцевих школах, ліцеях, бібліотеках і навіть у приватних будинках;

- викладають у цих структурах не тільки професійні викладачі, а й фахівці, формально і неформально визнані в конкретній сфері діяльності. Згідно з

пропозиціями МСОВ (освіта дорослих) формальна і неформальна освіта розглядаються як підсистеми неперервної освіти і припускають, що: навчання, набуття знань відбувається і поза систематично організованого освітнього процесу, поза шкіл та офіційних освітніх заходів; саме тому є необхідним визнати і підкреслити співіснування різних умов і ситуацій навчання, а також повному визначити розподіл на формальну і неформальну освіту [11]. Реалізація цих ідей зажадає гнучкості освітніх структур, різноманіття, урахування потреб і здібностей особистості, опори на широку освіченість, бажання і вміння самостійно здобувати знання і самовдосконалюватися [11]. Розглядаючи змістовний компонент діяльності різних організаційних структур, наближених до ідей системи неперервної освіти, зарубіжні дослідники виділяють як стратегічні ідеї: гуманістичну спрямованість; демократизацію освіти; інтеграцію різних освітніх структур (інституційних та неформальних) традиційного і нового типу; гнучкість навчальних планів і програм; різноманіття і альтернативність підходів до організації навчального процесу; врахування потреб різних верств суспільства (молоді, жінок, інвалідів, літніх людей, колишніх військовослужбовців та ін.); зв'язок навчання з потребами суспільства і виробництва, забезпечення вільного доступу до світових інформаційних ресурсів.

Здійснення широкого доступу всіх бажаючих – випускників середніх шкіл і працюючих дорослих – до неперервної освіти в умовах різноманітності навчальних закладів, віку учнів і попередньої підготовки, можливість переривання навчання у вищому навчальному закладі і повернення до нього? стане можливою в результаті створення механізму, що регулює відносини організаційних систем в системі післядипломної неперервної освіти [11]. Розглядаючи ці питання, V Міжнародна конференція ЮНЕСКО з освіти дорослих (Гамбург, Німеччина, 1997 р.) в якості кінцевої мети розвитку системи освіти прийняла ідею створення «суспільства, що навчає». В основі розробки підсистеми неперервної освіти лежить ідея гнучких освітніх структур [5]. Під гнучкими освітніми системами маються на увазі організаційні системи освіти, компоненти яких мають зв'язки і відносини, що допускають можливість оперативного перестроювання відповідно до динамічно мінливих потреб суспільної й індивідуальної практики.

Принцип гнучкості означає здатність освітніх структур до швидкого перестроювання відповідно до потреб особистості і суспільства [5]. Для жорстких структур характерні обмеження щодо послідовності етапів освітньої діяльності, розподіл цієї діяльності за спрямованістю, призначенням і виконавцями. Ці обмеження і є перевагами таких систем, оскільки вони забезпечують загальні вимоги до змісту освіти на всіх рівнях, що відбиті в державних стандартах. На відміну від цього, у гнучких освітніх структурах можуть відбуватися досить швидкі зміни напряму, рівня, змісту, форми і термінів здійснення освітніх програм (підвищення кваліфікації, перепідготовка, неформальна освіта тощо).

Аналіз праць вчених дозволив з'ясувати, що освітні структури поділяються на основні, паралельні і додаткові залежно від характеру, ролі і значення потреб людини і суспільства (принцип динамічності).

Основні – в яких людина задовольняє потреби загалом і професійну освіту.

Паралельні – здатні задовольнити такі ж потреби, але вимагають специфічних умов.

Додаткові – задовольняють потреби, які в конкретних історичних умовах перевершують суспільно необхідний рівень. Незважаючи на різноманіття стратегії неперервної освіти в зарубіжних країнах, були виділені три основні моделі:

- система неперервної освіти розвивається паралельно з традиційними системами і призначена, головним чином, для людей з низьким рівнем освіти (Португалія, Китай);

- розвивається паралельно з традиційною системою, однак виступає як свого роду система, яка повинна вплинути на традиційну систему і змінити її в напрямку досягнення неперервності освіти (США, Данія, Нідерланди);

- розглядається як основний і послідовний план для зміни існуючої системи освіти (Великобританія, Франція, Швеція, Японія) [8]. Незважаючи на різноманітність функцій освітніх систем в зарубіжних країнах, найбільш характерною є економічна функція – це підготовка фахівців різних рівнів і напрямів для задоволення потреб економіки.

На ефективність виконання цієї функції визначальний вплив становить науково-технічний прогрес і викликані ним процеси диференціації і ускладнення виробництва і соціальних відносин. Ці процеси, прямо чи опосередковано впливаючи на організацію і зміст освіти в усьому світі, висувають на передній план завдання формування творчої особистості фахівця в системі професійної підготовки. Одним з основних принципів організації системи професійної освіти, який дозволяє послідовно формувати необхідні для діяльності в сфері освіти та виробництва знання, уміння і навички, є принцип багаторівневості.

Для того щоб виявити ступінь впливу багаторівневої системи вищої інженерно-педагогічної освіти на розвиток творчих здібностей в процесі навчальної діяльності студентів, на нашу думку, слід визначити принципи багаторівневості, методологічну основу багаторівневої освіти, а також її структуру в зарубіжній системі вищої освіти.

Чим вище статус ВНЗ, тим більше у нього шансів залучити до себе найбільш обдаровану молодь, найбільш кваліфікованих викладачів та науковців, забезпечити своє фінансове благополуччя як за рахунок плати за навчання, так і за рахунок держбюджетних коштів, отримання спеціальних стипендій і пожертвувань від корпорацій і приватних осіб.

Багаторівнева система підготовки фахівців дозволяє:

- закласти в основу навчального процесу потреби особистості студентів в освіті;

- створити умови для індивідуалізації навчання, вибрати шляхи і засоби для їх реалізації;

- формувати у студентів стійку пізнавальну професійну мотивацію;

- забезпечити випереджаючий (порівняно із загальною практикою) розвиток необхідних якостей фахівця і якостей особистості у кожного студента;

- враховувати потреби економіки у фахівців різних рівнів, нових напрямів і швидко задовольняти їх;

- орієнтувати навчання студентів на майбутню виробничу діяльність і нові перспективні об'єкти;

· виділити як обов'язкову вимогу для всіх суб'єктів процесу навчання (викладачів і студентів) відповідальність за якість кінцевого результату [9].

Вважаємо, що принципи багаторівневості, що виділені науковцями [9], мають стати провідними у процесі неперервної інженерно-педагогічної освіти викладачів технічних дисциплін.

Розглянемо процес професійної підготовки у вищих інженерно-педагогічних навчальних закладах (дослідницьку складову), що є провідною для системи післядипломної освіти. Вважаємо, що раціонально організований навчальний процес повинен систематично створювати всі зовнішні передумови для розвитку творчих здібностей майбутніх інженерів-педагогів. Передумовою для розвитку творчих здібностей студентів є раціональна організація навчального процесу у ВНЗ в рамках багаторівневої системи неперервної освіти. Принцип багаторівневості пов'язаний з оптимізацією, приведенням у відповідність практики вищої інженерно-педагогічної освіти і запитів системи професійно-технічної освіти. На кожному рівні ставляться свої цілі і завдання. Відповідно до цього змінюється зміст освіти, форми і методи організації навчання, стимулювання і контролю. Таким чином, об'єктивно виникає необхідність розгортання всієї системи умов і процесуально-діяльнісного компонента підготовки майбутніх інженерів-педагогів на основі інтеграції педагогічної науки з виробництвом.

Отже, у статті проаналізовано погляди учених на значущість неперервної освіти у вищих навчальних закладах. Виявлено, що провідні принципи неперервної освіти мають бути закладені в основу неперервної інженерно-педагогічної освіти викладачів технічних дисциплін.

Для викладачів технічних дисциплін особливо значущою є педагогічна підготовка, при якій можна реалізувати особистісний потенціал неперервно-го розвитку професійних умінь та якостей фахівця.

Потребує подальшої розробки проблема висвітлення теоретичних та методичних засад системи неперервної інженерно-педагогічної освіти викладачів технічних дисциплін.

Література

1. Алан Ж. Вклад в будущее: приоритет образования / Ж. Алан. — М. : Педагогика-Пресс; ЮНЕСКО: Международный институт планирования образования, 1993. — 164с.

2. Алферов С. Ю. Непрерывное образование. Опыт развитых стран / С. Ю. Алферов // Советская педагогика. — 1990. — № 8. — С. 131-136.

3. Бок Д. Университеты и будущее Америки / Д. Бок. ? М.: Изд-во МГУ, 1993. — 128 с.

4. Валеева Н. Ш. Становление и развитие дополнительного профессионального образования студентов в техническом вузе / Н. Ш. Валеева. — Казань, 1998. — 176 с.

5. Катунская С. Ф. Гибкие образовательные структуры в системе непрерывного образования / С. Ф. Катунская / Обзорная информация НИИ ВШ. — Вып. 5. М., 1989. — 52 с.

6. Кларин М. В. Инновационные методы обучения в современной зарубежной педагогике / М. В. Кларин // Педагогика. — 1994. — №5. — С. 5-10.

7. Никандров Н. Д. Современная высшая школа капиталистических стран: основные вопросы дидактики / Н. Д. Никандров. — М. : Высшая школа, 1978. — 279 с.

8. Отчет института профессионально-технического образования Российской академии образования // Отчет отделения базового профессионального образования за 1997 г. — М. : Рос. акад. образования, 1997.

9. Педагогическая мысль в странах Запада на современном этапе: Сб. научных трудов / Отв. ред. Пилиповский В. Я. — М. : Изд-во АПН СССР, 1991. — 95 с.

10. Педагогический энциклопедический словарь / Гл. ред. Б. М. Бим-Бад; Редкол. : М. Безруких, В. Болотов, Л. Глебова и др. — М. : Большая Российская энциклопедия, 2003. — 528 с.

11. Сорокоумова Г. Д. Развитие теории непрерывного образования в США / Г. Д. Сорокоумова // Гуманистические тенденции в развитии непрерывного образования взрослых в России и США. — М. : Ин-т теор. педаг. и междун. исслед в образовании Рос. акад. образования, 1994. — С. 145-162.

12. Terry G., Thomas J. International dictionary of education / G. Terry, J. Thomas. — N.Y., 1997. — 381 p.

ЕТНОХУДОЖНЯ ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД

Лу Лу

У статті розглядаються проблеми художньо-педагогічної освіти студентів педагогічних університетів, пропонуються шляхи їх вирішення. Підкреслюється, що важливим завданням педагогічної науки є розробка системи етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики.

Ключові слова: навчальна діяльність, професійна здатність, художньо-педагогічна освіта, етнохудожня підготовка.

В статье рассматриваются проблемы художественно-педагогического образования студентов педагогических университетов, предлагаются пути их решения. Подчеркивается, что важной задачей педагогической науки является разработка системы этнохудожественной подготовки будущих учителей музыки.

Ключевые слова: учебная деятельность, профессиональная способность, художественно-педагогическое образование.

This article deals with the problem of the art and pedagogical education of the students who are studying at the Pedagogical University and proposes new ways of their solution. It is important today that the main task of the pedagogical science is to make system of the ethnic and artistic training of the future teacher of music.

Key words: the scientific activity, the professional ability, the art and pedagogical education, the ethnic and artistic training.

На сучасному етапі розвитку українського суспільства в умовах структурної перебудови та вдосконалення змісту системи вищої освіти виникає не-